

PASİF YAŞANTI EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ'NİN TÜRK KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Hulusi GENÇ¹, Yahya ŞAHİN², Yahya AKTU^{3*}

¹Dr., MEB, Malatya, hugenc44@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-2115-4776>

²Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, yahyasahin44@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0647-4605>

³Doç. Dr. Siirt Üniversitesi, Eruh Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü, aktuyahya@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-5540-7399>

Öz

Bu çalışma, Pasif Yaşantı Eğilimi Ölçeği'nin (PAYE-Ö) Türk genç yetişkinler örneklemindeki psikometrik özelliklerini değerlendirmeyi ve günlük hedefler ile yatış eğilimi arasındaki ilişkide yaşam anlamının aracılık rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmaya 18 ile 25 yaşları arasında (*Ortalama yaş*= 20.03 ± 3.80) toplam 788 genç yetişkin katılmıştır. Yapısal geçerliliği sağlamak için doğrulayıcı faktör analizi, ölçüt geçerliliği ve yordayıcı geçerlilik çalışmaları yürütülmüştür. Ölçek geçerliliği için Pearson korelasyon katsayıları, PAYE-Ö ile Sürekli Umut Ölçeği arasındaki ilişkiyi analiz etmek amacıyla kullanılmıştır. Yordayıcı geçerlilik için, günlük hedefler ile pasif yaşantı eğilimi arasındaki ilişkide yaşam anlamının aracı rolü, bootstrap yöntemi ile değerlendirilmiştir. Güvenirlik analizleri, Cronbach alfa katsayısı, %27 alt-üst grup t-testi ve McDonald's omega ile gerçekleştirilmiştir. Bulgular, altı maddeli, tek faktörlü PAYE-Ö'nün mükemmel model uyum indekslerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, ölçeğin yüksek düzeyde güvenirliliğe sahip olduğu belirlenmiştir ($\alpha = 0.71$, $\omega = 0.70$). PAYE ile sürekli umut arasında anlamlı bir negatif ilişki bulunmuştur. Bunun yanı sıra, günlük hedefler ile pasif yaşantı eğilimi arasındaki ilişkide yaşam anlamının aracı etkisi olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, PAYE-Ö, Türk genç yetişkinlerin iş gücüne katılım eğilimlerini ve iş arama faaliyetlerinden çekilme yönelimlerini değerlendirmek için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilir.

Anahtar kelimeler: Pasif yaşantı eğilimi, Günlük amaçlar, Yaşamda anlam, Sürekli umut, Geçerlik.

ADAPTATION OF THE LYING FLAT TENDENCY SCALE INTO TURKISH CULTURE

Abstract

This study aims to evaluate the psychometric properties of the Lying Flat Tendency Scale (LFTS) among Turkish young adults and to examine whether meaning in life mediates the relationship between daily goals and LFT. A total of 788 young adults aged between 18 and 25 (Mean age = 20.03 ± 3.80) participated in the study. Confirmatory factor analysis, criterion validity, and predictive validity studies were conducted to ensure structural validity. Pearson correlation coefficients were used to analyze the relationship between LFTS and the Constant Hope Scale for criterion validity. For predictive validity, the mediating role of meaning in life between daily goals and LFT was assessed using the bootstrap method. Reliability analyses included Cronbach's alpha, the 27% lower-upper group t-test, and McDonald's omega. The findings revealed that the six-item, single-factor LFTS demonstrated excellent model fit indices. Furthermore, LFTS exhibited a high level of reliability ($\alpha = 0.71$, $\omega = 0.70$). A significant negative relationship was found between LFT and continuous hope. Additionally, the study identified the mediating effect of meaning in life on the relationship between daily goals and LFT. In conclusion, LFTS can be utilized as a valid and reliable measurement tool to assess the tendencies of Turkish young adults in their participation in the labor market and their withdrawal from job-seeking activities.

Keywords: Lying flat tendency, Daily goals, Meaning in life, Constant hope, Validity.

*Sorumlu Yazar: Yahya AKTU, (aktuyahya@gmail.com)

1. GİRİŞ

Son yıllarda, Çin’de ortaya çıkan pasif yaşantı (*tang ping*) kavramı, özellikle Çin’deki gençler arasında yaygınlaşan bir sosyal harekettir. Bu durum 2021’den itibaren önemli bir olgu haline gelmiştir (Xin & Jian, 2024). Pasif yaşantı her ne kadar kelime anlamı olarak fiziksel bir eylemi ifade etse de ortaya çıkışı itibarıyla modern toplumun aşırı rekabetçi ve stresli yapısına karşı bir tepki olarak doğmuştur (Zheng vd., 2023). Bu açıdan pasif yaşantının sosyolojik ve psikolojik sonuçları bulunmaktadır.

Pasif yaşantı, çok güncel bir kavram olduğu için öncelikle nasıl tanımlandığına bakmak ve hangi anlamları içerdiğini ele almak önemlidir. Pasif yaşantı eğilimi (PAYE), bazı gençlerin iş yaşamının ve rekabetin getirdiği baskıya dayanamayıp çabalamaktan vazgeçmeleri ve geri çekilmeleri olarak ifade edilebilir (Chan & Cao, 2021; Lin & Gao, 2021). Zheng vd. (2023) PAYE’yi insanların kişisel gelişim konusunda istekli olmamaları ya da düşük düzeyde istek duymaları olarak tanımlamıştır. Başka bir tanıma göre gençler çağın beklentileri ile kendi gerçeklikleri arasında uçurum olduğunda mücadeleden vazgeçip stresle baş etmek için pasif yaşantıyı tercih etmektedirler (Lu vd., 2023). PAYE’nin genel olarak geleceğe güven duymama, bir yaşam amacına sahip olmama, az çalışma ve zorluklardan kaçma gibi anlamlar içerdiği görülmektedir (Lin & Gao, 2021; Qin & Dai, 2022; Wei & Wang, 2023). Lu vd. (2023) kendi çalışmasının verileri ve ilgili alan yazından yola çıkarak PAYE’nin özelliklerini şu şekilde belirlemiştir: Net yaşam hedeflerinin olmaması, arzu ve isteksizlik, hayata karşı olumsuz tutum, ilerlemeyi düşünmeme, çok çalışmamak, çabalamamak, sadece idare etmek ve sorunlardan kaçmayı seçmek. Bu ifadeler bağlamında PAYE’nin özellikle genç yetişkinler arasında yaygın bir eğilim olduğu belirtilebilir (Lu vd., 2023; Wei & Wang, 2023).

Pasif yaşantı eğilimini Deci ve Ryan (1985) tarafından geliştirilen öz belirleme teorisiyle açıklamak mümkündür. Öz belirleme teorisi, bireylerin motivasyonlarının içsel ve dışsal faktörlerden nasıl etkilendiğini ve insan davranışlarının temelinde yatan psikolojik ihtiyaçların yeterlik, özerklik ve ilişkisel bağlılık olduğunu vurgulamaktadır. Psikolojik ihtiyaçların karşılanmasının bireyin motivasyonunun da önemli olduğu fikrine dayanmaktadır (Ryan vd., 2019). Öz belirleme teorisi içsel ve dışsal motivasyonun yanı sıra motivasyonsuzluğu da ele alır. Buna göre motivasyonsuzluk, çaba göstermeme arzusunun ifade etmektedir (Weiss vd., 2012). Motivasyonsuzlukta en önemli hususların başında yeterlik duygusunun yaşanmayışı gelmektedir. Bireylerin kendini yeterli görmeyişi motivasyonlarını önemli ölçüde düşürmektedir, bu durum ilgisizlikle ve eylemsizlikle kendisini göstermektedir (Ryan vd., 2019). Motivasyonsuzluk kavramının sebeplerinin ve sonuçlarının bu bakımdan pasif yaşantı eğilimindeki durumlarla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

PAYE, Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençler (NEET) olgusu ile yakın ilişkilidir. PAYE, bireylerin iş gücü piyasasının rekabetçi yapısına karşı geri çekilme eğilimini ifade ederken, NEET kategorisindeki gençler eğitim ve istihdamdan uzak kalmaları nedeniyle ekonomik bağımsızlıklarını kazanmakta zorlanmaktadır (Afyonoglu vd., 2024; Lu vd., 2023, 2024). PAYE’nin temel özellikleri arasında geleceğe güven duymama, yaşam amacının eksikliği ve zorluklardan kaçınma gibi unsurlar yer alır (Lu vd., 2023). Bu durum, NEET gençlerin iş gücü piyasasına entegrasyonunu zorlaştıran faktörlerden biri olabilir. NEET gençler, eğitim ve istihdamdan uzak kaldıkça, PAYE eğilimleri güçlenebilir ve bireyler çaba göstermeme, sadece idare etme ve ilerlemeyi düşünmeme gibi davranışlar sergileyebilirler (Afyonoglu vd., 2024). Bu bağlamda, PAYE ve NEET olguları birbirini besleyen iki süreç olarak değerlendirilebilir.

PAYE’nin yayılması beraberinde gençlerin tercihlerinin anlamlı olup olmadığı, çalışmanın ve başarının olmadığı yaşamın huzur getirip getirmeyeceği ve gençlerin pasif yaşantı eğiliminin ruh sağlığı üzerinde ne tür etkiler bıraktığı hususları tartışmalarını getirmiştir. PAYE kavramı güncel bir olgu olduğu için uzun vadeli etkilerine yönelik sonuçlar olmamakla birlikte pasif yaşantı ile ilgili çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Birçok araştırmacı PAYE’nin sosyal gelişime ve huzura katkı sunmayacağı görüşündeler (Chen & Cao, 2021; Lu vd., 2024). PAYE belli bir düzeyde mutluluk getirse bile beraberinde boşluk, kaygı ve anlamsızlık da getirebilmektedir (Chen & Zhang, 2023). Bireyin hayatının en üretken yıllarında pasif yaşantı eğilimini tercih etmesi, kişinin yaşam kalitesinin düşmesine, öz değerinin ve yeteneklerinin farkına varmasına engel olabilir (Song & Bie, 2022). Lu vd. (2024) yaptıkları çalışmada gençlerin pasif

yaşantı eğilimlerinin ruh sağlığı üzerinde olumsuz bir etkiye yol açtıkları sonucuna ulaşmışlardır. PAYE tercih etmek hayatta anlam ve amaç yoksunluğuna dolayısıyla refah ve mutluluğun azalmasına yol açabilir (Lu vd., 2023). PAYE'nin ortaya çıkışında dış dünyanın getirdiği baskı, stres ve buna direnme zorluğu etkili olmuştur. Fakat tanımı, içeriği ve sonuçlarıyla ilişkili yapılan çalışmalar dikkate alındığında bireyin yaşama tutunmasını sağlayan iki dinamik güç olan anlam ve amaç ile ters yönde bir seyir izlediği görülmektedir.

Yaşamda bir anlam ve amaç sahibi olmanın birey üzerindeki etkileri psikolojinin önemli çalışma alanlarından biridir. Frankl'a (2016) göre, yaşamı anlamlı hale getirmek için geleceğe yönelik hedefler koymak ve geleceğe bir iz bırakmak gerekir. Yine Frankl'a göre bireyi hayata bağlayan en önemli motivasyon kaynağı bireyin hayatında bir anlamın olmasıdır. Steger vd.'ne (2008) göre, yaşamda bir anlama sahip olmak geleceğe dair amaçlar oluşturmayı ve yeni fırsatlar yakalamayı sağlayacaktır. Yaşamın anlamı ile amacı arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır (Demirbaş-Çelik, 2016). Olumlu bir özellik olan yaşamda anlam, araştırma sonuçlarında genellikle pozitif değişkenlerle pozitif ilişkili iken negatif değişkenlerle olumsuz bir ilişki göstermektedir (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000). Yaşamda anlamın irade, özgünlük (Ekşi vd., 2022), mutluluk, yaşam doyumu, iyimserlik (Demir & Murat, 2017), umut (Yalçınar & Şimşir, 2024), gibi değişkenlerle pozitif yönde bir ilişkisi bulunurken depresyon, anksiyete (Hedayati & Khazaei, 2014) gibi değişkenlerle negatif yönlü bir ilişkisi bulunmaktadır. Yaşam amaçlarını gerçekleştirmede bir basamak olarak görebileğimiz günlük amaçlar bireyin sağlıklı ve mutlu olmasına katkı sunarken, bu amaçların olmayışı bireyleri ruhsal anlamda sıkıntıya düşürebilmektedir (Asgari & Ricciardelli, 2013; Bakioğlu & Eraslan Çapan, 2015). PAYE'nin tanımı bağlamında geleceğe umutsuz bakma ve amaçsız olma vardır. Dolayısıyla iki değişkenin ilişkisinin negatif olması beklenmektedir. Bu doğrultuda PAYE'nin yaşamda anlam ve günlük amaçlar ile negatif ilişkili olduğu ifade edilebilir.

Bu araştırmanın temel amacı Pasif Yaşantı Eğilimi Ölçeği'nin (PAYE-Ö) Türkçeye uyarlamasını yapmaktır. Çalışmada ayrıca PAYE'nin genç yetişkinler üzerindeki etkisini yaşamda anlam ve günlük amaçlar bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Lu vd. (2023) tarafından geliştirilen PAYE-Ö, tek boyutlu ve altı maddeli bir yapıdan oluşmaktadır. Bir ölçeğin kısa olması, yanıtlama süresini, çalışmaya katılma isteğini ve veri seti üzerindeki yapılacak çalışmaları üzerinde olumlu bir etkisi olmaktadır (Eisele vd., 2020; Lantos vd., 2023). Ayrıca bir ölçekte az sayıda maddenin olması süre, yoğunlaşma ve veri kalitesi ile ilişkili olduğu ifade edilebilir. Bu bağlamda, PAYE-Ö'nün altı madde ve tek faktörlü olması kullanışlı olduğuna işaret etmektedir. 18-29 yaş arasını da kapsayan beliren yetişkinlik dönemi özellikleri açısından önemli bir geçiş dönemidir (Aktu, 2016). Bu dönemdeki gençler bir yandan üniversite eğitimini devam ettirirken diğer yandan evlilik planları, iş ve kariyerle ilgili planlar yaparlar. Gençlerin geleceğe yönelik birçok hedefinin iç içe olduğu bir "pasif yaşantı" eğilimi içerisinde olmalarının etkilerini belirlemek ve özellikle anlamsızlığın ve amaçsızlığın bireyin ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri de dikkate alındığında pasif yaşantıyı tercih etmenin nasıl sonuçlar doğuracağını irdelemek ve nasıl müdahaleler yapılması gerektiğini ortaya koymak bu çalışmanın önemli gerekçeleri arasında yer alır. Alan yazın incelendiğinde Türk örnekleminde gençlerin pasif yaşantı eğilimlerini ölçen herhangi bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Bu çalışmada birinci amaç, PAYE-Ö'nün psikometrik özelliklerinin incelenerek Türkçeye kazandırılmasıdır. İkinci amaç ise günlük amaçlar ile PAYE ilişkisinde yaşamda anlamın dolaylı etkisinin ortaya konulmasıdır. Bu amaçlara bağlı olarak oluşturulan hipotezler şunlardır:

1. Uyarlanmış Türkçe PAYE-Ö formu, Türkiye'deki genç yetişkin nüfusta pasif yaşantı eğilimini ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araçtır.

2. Günlük amaçlar ile PAYE ilişkisinde yaşamda anlamın dolaylı bir etkisi vardır.

2. YÖNTEM

2.1. Katılımcılar

Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ndeki farklı sosyo-ekonomik düzeydeki üç ilde yaşayan ve herhangi bir işte düzenli olarak çalışmayan genç yetişkinlerin katılımıyla bu çalışma

gerçekleştirilmiştir. Yapı geçerliliği için 213, ölçüt geçerliliği için 143 ve yordama geçerliliği için 432 katılımcı sürece dahil edilmiştir. Katılımcılar basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Çalışma evreni, G-power programı kullanılarak, etki büyüklüğü 0.15, $\alpha = 0.05$, güç $(1-\beta) = 0.90$ ve %95 güven düzeyi alınarak 424 olarak belirlenmiştir. Alan yazında önerilen orta düzeyde etki büyüklüğü için 0.15 tercih edilmiştir (Cohen, 2016). Güç analizi için gerekli kriterleri karşılamak üzere toplam 788 genç yetişkinden veri toplanmıştır. Alan yazındaki öneriler doğrultusunda gerekli analizlerin yapılması için örneklemin yeterli büyüklükte olduğu ifade edilebilir (Büyüköztürk vd., 2018; Çokluk vd., 2018). Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri.

	Kategori	Yapı Geçerliliği		Ölçüt Geçerliliği		Yordama Geçerliliği		ORT (SS)
		N	%	N	%	N	%	
Cinsiyet	Kadın	177	83.1	98	68.5	331	76.6	20.03 (3.80)
	Erkek	36	16.9	45	31.5	101	23.4	
Yaş	Düşük	25	11.7	30	21	81	18.8	20.03 (3.80)
	Orta	164	77	96	67.1	294	68.1	
Ailenin algılanan gelir düzeyi	İyi	24	11.3	17	11.9	57	13.2	20.03 (3.80)
	Büyükşehir	47	22.1	27	18.9	83	19.2	
	İl	94	44.2	60	42	205	47.5	20.03 (3.80)
Yaşanılan yer	İlçe	39	18.3	28	19.6	80	18.5	
	Köy	33	15.4	28	19.6	64	14.8	20.03 (3.80)
	Toplam	213	100	143	100	432	100	

M: Ortalama, SS: Standart sapma

Tablo 1’de görüldüğü gibi, yapı geçerliliği çalışması için seçilen katılımcıların %83,1’i kadındır. Katılımcıların yaş aralığı 18 ile 25 arasındadır ($M_{yaş} = 20.03 \pm 3.80$). Katılımcıların 164’ünün (%77) orta seviyede ailenin algılanan gelir düzeyi bulunmaktadır. Katılımcıların 94’ünün (%44,2) bir il merkezinde ikamet ettiği görülmektedir. Ölçüt geçerliliği çalışması için seçilen katılımcıların %68,5’i kadındır. Katılımcıların yaş aralığı 18 ile 25 arasındadır ($M_{yaş} = 23.35 \pm 7.47$). Katılımcıların 96’sının (%67,1) orta seviyede algılanan gelir düzeyi bulunmaktadır. Katılımcıların 60’ının (%42) bir il merkezinde ikamet ettiği anlaşılmaktadır. Yordama geçerliliği çalışması için seçilen katılımcıların %76,6’sı kadındır. Katılımcıların yaş aralığı 18 ile 25 arasındadır ($M_{yaş} = 22.21 \pm 4.96$). Katılımcıların 294’ünün (%68,1) orta seviyede algılanan gelir düzeyi bulunmaktadır. Katılımcıların 205’inin (%47,5) bir il merkezinde ikamet etmektedir.

2. 2. Veri Toplama Süreci

PAYE-Ö’nün uyarlanması için öncelikle Dr. Lu’dan mail yoluyla izin alınmıştır. Çalışmanın yürütülebilmesi için Fırat Üniversitesi Etik Kurulu’nun izin alınmıştır (15/5/2024 tarih ve 4811). Ölçeğin çeviri ve dil çalışması gibi farklı çalışma düzeylerinde İngilizce, Türkçe, Ölçme-değerlendirme ve ruh sağlığı alanlarında toplam altı uzmandan yardım alınmıştır. Daha sonra, ölçeğin Türkçe ve İngilizce versiyonları İngilizce Öğretmenliği Bölümü’nde okuyan 30 üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Ölçme aracının Türkçe-İngilizce formları arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r = 0.38$). Ölçek yönergelerinde düzeltmeler yapılmış ve son hali verilen ölçek formu 40 genç yetişkin ile pilot uygulaması yapılmıştır. Pilot uygulama sonucunda iç tutarlılık katsayısı 0.65 ve madde-toplam korelasyonları 0.22 ile 0.65 arasında değiştiği görülmüştür. Pilot uygulamada anlaşılmayan iki madde için uzman görüşü alınıp nihai form elde edilmiştir. Daha sonra asıl uygulama çalışması yürütülmüştür. Gönüllü Onam Formunu dolduran ve çalışmaya gönüllü katılmak isteyen toplam 788 katılımcıdan veriler toplanmıştır. Yapı geçerliliği için 213, ölçüt geçerliliği için 143 ve yordama geçerliliği için 423 kişiden veri toplanmıştır. Çalışmaya ait veriler WhatsApp, Instagram gibi sosyal medya platformları üzerinden paylaşılmış ve Google Forms aracılığıyla Mayıs-Haziran 2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Katılımcıların gizliliğini korumak amacıyla formda kimlik bilgileri istenmemiştir. Verilerin toplaması

yaklaşık 20 dakika sürmüştür. Veri toplamadan sonra katılımcıların eklemek istedikleri veya sormak istedikleri bir konu olup olmadığı sorulmuştur. Ayrıca katılımcılara teşekkür edilerek çalışma sonlandırılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Pasif yaşantı eğilimi ölçeği (PAYE-Ö)

Ölçek, Lu vd. (2023) tarafından PAYE'yi ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 6 maddeli ve tek faktörlü bir yapıdadır. Ölçme aracı 4'lü Likert tipi öz bildirim dayalı olup, maddeler 1 (Bana hiç uygun değil) ile 4 (Bana tamamen uygun) arasında değer alabilmektedir. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), tek boyutlu bir örüntünün model uyumunun olduğunu ortaya koymuştur ($\chi^2/df = 4.03$, RMSEA = 0.07, CFI = 0.97, TLI = 0.95, IFI = 0.97, NFI = 0.96). Ölçeğe ilişkin faktör yüklerinin 0.73 ile 0.88 arasında değiştiği rapor edilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısının 0.91 olduğu görülmüştür (Lu vd., 2023). Bu çalışma kapsamında hesaplanan Cronbach α katsayısı 0.71 olarak bulunmuştur.

2.3.2. Sürekli umut ölçeği

Ölçek, Snyder vd. (1991) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, bireylerin umut düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada Tarhan ve Bacanlı (2015) tarafından uyarlanan Türkçe versiyonu kullanılmıştır. Ölçek 8'li Likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçeğin 12 maddesi ve iki alt boyutu bulunmaktadır. Alternatif yollar düşüncesi boyutunda 1, 4, 6 ve 8. maddeler bulunurken eyleyici düşünce boyutunda ise 2, 9, 10 ve 12. maddeler yer almaktadır. Ölçekteki dört madde dolgu maddesidir. Ölçekten 8 ile 64 arasında puan alınabilmektedir. Ölçeğe ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları şu şekildedir: RMSEA = 0.077, RMR = 0.08, GFI = 0.96, AGFI = 0.92, CFI = 0.96, NNFI = 0.94 ve RFI = 0.90. Ölçeğe ilişkin hesaplanan test-tekrar test güvenilirliği sonucunda alternatif yollar düşüncesi boyutu için 0.78 ve eyleyici düşünce boyutu için 0.81 güvenilirlik katsayısı bulunmuştur (Tarhan & Bacanlı, 2015). Bu çalışmada Cronbach $\alpha = 0.90$ olarak bulunmuştur.

2.3.3. Günlük amaçlar ölçeği

Bu ölçek, Asgari ve Ricciardelli'nin (2013) geliştirdiği ve Bakioğlu ve Eraslan Çapan'ın (2015) uyarladığı bir ölçüm aracıdır. Ölçek, bireylerin günlük yaşamlarında kişisel hedef belirleme ve bu hedeflere ilişkin motivasyon düzeylerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek 12 madde ve tek boyutlu olup, tersten puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçme aracından 1 (Hiç katılmıyorum) ile 4 arasında (Tamamen katılıyorum) puan alınabilmektedir. DFA sonuçları tek boyutlu bir yapının doğrulandığını ortaya koymuştur ($\chi^2 = 192.38$, $df = 63$, $\chi^2/df = 3.05$, RMSEA = 0.08, RMR = 0.02, SRMR = 0.04, GFI = 0.91, AGFI = 0.87, CFI = 0.98, NNFI = 0.98). Ölçeğin güvenilirlik sonuçları ise, Cronbach $\alpha = 0.92$ ve test-tekrar test güvenilirliğinin 0.80 olduğunu göstermiştir (Bakioğlu & Eraslan Çapan, 2015). Bu çalışma kapsamında Cronbach $\alpha = 0.91$ olarak hesaplanmıştır.

2.3.4. Yaşamda anlam ölçeği

Steger vd. (2006) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe formunu Demirbaş Çelik ve İşmen Gazioğlu (2015) uyarlamıştır. Ölçek, bireylerin yaşamlarına ne ölçüde anlam yüklediklerini ve bu anlamı ne derece aradıklarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek 10 maddeden ve iki boyuttan oluşmaktadır. Yaşamda anlamın varlığı boyutunda 1, 4, 5, 6 ve 9. maddeler bulunmaktadır. Yaşamda anlam arayışı boyutunda ise 2, 3, 7, 8 ve 10. maddeler yer almaktadır. Ölçekte 9. madde tersten puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 10 ve en yüksek puan 70'dir. Ölçme aracı "Kesinlikle doğru değil" (1) ile "Kesinlikle doğru" (7) arasında değişen 7'li Likert tipi bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçeğin DFA sonuçları model uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir ($\chi^2/df = 2.73$, RMSEA = 0.07, SRMR = 0.05, GFI = 0.95, CFI = 0.97). Yaşamda anlamın varlığı boyutu için 0.79 ve yaşamda anlam arayışı boyutu için 0.80 iç tutarlılık katsayısı saptanmıştır (Demirbaş Çelik & İşmen Gazioğlu, 2015). Bu çalışmada Cronbach $\alpha = 0.86$ olduğu tespit edilmiştir.

2.4. Veri Analizi

Çalışmada öncelikle veriler normallik ölçütleri açısından incelenmiştir. Değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerleri ± 1.5 aralığında olması gerektiği belirtilmektedir (Kline, 2011; Seçer, 2015). Buna göre tüm değişkenlerin bu aralıklar arasında olduğu görülmüştür. Dolayısıyla normallik varsayımlarını karşıladığı görülmüştür. Yapı geçerliliği kapsamında ilk olarak DFA sonuçlarını incelenmiştir. DFA için ilk olarak değişkenlerin normalliği test edilmiştir. Bu doğrultuda Mahalanobis uzaklıklarının Ki-kare tablosundaki değerleri aşmadığı belirlenmiştir (multiple kurtosis = 8.69). Bu durumda, alan yazında belirtilen önerilere uygun olarak, analizin yürütülmesi için tercih edilen yaklaşım olarak maksimum olabilirlik tahmin yöntemi seçilmiştir. Bunu takiben, χ^2 / df , SRMR, RMSEA, TLI, CFI, NFI, AGFI ve GFI değerleri incelenmiştir. Genel olarak, $\chi^2 / df > 2$ oranı; RMSEA ve SRMR > 0.05 ; ve CFI, GFI, NFI ve TLI > 0.95 mükemmel uyumu göstermektedir. Diğer taraftan, $\chi^2 / df > 5$ oranı; RMSEA ve SRMR > 0.08 ; ve CFI, GFI, NFI ve TLI > 0.90 kabul edilebilir uyumu göstermektedir (Çokluk vd., 2018; Gürbüz, 2019). Alan yazındaki öneriler doğrultusunda kovaryanslar arasında modifikasyon işlemleri yapılmıştır (Kline, 2011; Seçer, 2015).

Güvenirlik çalışmaları kapsamında ölçeğin iç tutarlılık katsayısını ve üst-alt yüzde 27'lik gruplar arasındaki farkları hesaplanmıştır. İç tutarlılık için Cronbach alfa ve McDonald's omega güvenilirliği incelenmiştir. Üst-alt yüzde 27'lik gruplar arasındaki farkları belirlemek için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Genel bir ilke olarak, iç tutarlılık katsayısının 0.70'ten yüksek ve madde-toplam korelasyonunun 0.32'ye eşit ya da daha yüksek olması gerektiği önerilmektedir. Ayrıca üst ve alt yüzde 27'lik gruplar arasında anlamlı bir fark olması için $p < 0.01$ olması gerektiği vurgulanmaktadır (Çokluk vd., 2018; Gürbüz, 2019). Ölçüt geçerliliği çalışması kapsamında PAYE-Ö ile Sürekli Umut Ölçeği arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile hesaplanmıştır. Pearson korelasyon katsayısının küçük, orta ve büyük etkiler için sırasıyla 0.10, 0.30 ve 0.70 olduğu varsayılmaktadır (Çokluk vd., 2018; Gürbüz, 2019).

Son çalışma olan yordama geçerliliği kapsamında günlük amaçlar, yaşamda anlam ve PAYE değişkenleri arasındaki ilişkileri analiz etmek için Hayes'in bootstrap yöntemi kullanılmıştır. Alan yazındaki öneriler doğrultusunda değişkenleri çoklu doğrusallık açısından değerlendirilmiştir. Genel bir kural olarak, çoklu doğrusallık sorunundan kaçınmak için 0,10'dan büyük tolerans değerleri, 10'dan küçük varyans şişirme faktörleri ve 30'dan küçük koşul indeksleri kullanılmaktadır. Böylece çoklu doğrusallık probleminin olmadığı saptanmıştır. Bootstrap için Model 4, %95 güven aralığı (GA) ve 10.000 yeniden örnekleme yöntemleri gerçekleştirilmiştir. Modelde günlük amaçları bağımsız değişken, PAYE'yi bağımlı değişken ve yaşamda anlamı aracı değişken olarak belirlenmiştir. Böylelikle günlük amaçlar ile PAYE ilişkisinde yaşamda anlamın aracı rolü incelenmiştir. Aracılığın anlamlı olarak yorumlanabilmesi için güven aralıklarının sıfır içermemesi gerektiği kriteri dikkate alınmıştır (Hayes, 2018). Verileri analiz etmek için IBM SPSS sürüm 27 programı ve Hayes'in Process Macro 4.2 eklentisi kullanılmıştır.

2.5. Araştırma Etiği

Bu araştırmanın etik izni için Fırat Üniversitesi'nin Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'na başvurulmuş olup 19.07.2024 tarihinde 25834 sayısıyla etik onay alınmıştır. Katılımcılara ulaşma aşamasında etik kurallar göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmaya katılacak bireylerin gönüllülük esasına göre seçilmesine dikkat edilmiştir. Katılımcılara, araştırmanın sonuçlarıyla ilgili bilgi alabilecekleri vurgulanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Yapı Geçerliliği

PAYE-Ö'nün yapı geçerliğini ortaya koyabilmek için DFA hesaplanmıştır. Bu bağlamda öncelikle ölçek puanlarının faktör yük değerleri, standart sapma ve t-değerleri incelenmiştir. PAYE-Ö'nün standardize faktör yükleri, standart sapma ve t değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. PAYE-Ö'nün faktör yük değerleri, standart sapma ve t değerleri sonuçları.

Maddeler	λ	Standart Sapma	t-değerleri
M1	0.58	0.05	8.89*
M2	0.64	0.06	7.54*
M3	0.54	0.09	8.53*
M4	0.78	0.06	5.42*
M5	0.40	0.07	9.77*
M6	0.32	0.09	9.97*

*p < .01, λ = Standartlaştırılmış Faktör Yük Değerleri

Tablo 2, standardize faktör yük değerlerinin 0.32 ile 0.78 arasında değiştiğini göstermektedir. M6'nın faktör yükünün 0.32 gibi görece düşük bir değere sahip olması, maddenin örtük yapıyı yansıtmaya gücünün sınırlı olabileceğini düşündürmektedir. Ölçek maddelerin t-değerlerinin 5.42 ile 9.97 arasında değiştiği gözlenmektedir. Ölçeğe ilişkin örtük modelin test edilmesine yönelik DFA analizleri hesaplanmıştır. Buna göre örtük model kabul edilebilir düzeyde uyum iyiliği sonuçları sergilemiştir. Modelin daha iyi sonuçlar verebilmesi amacıyla modifikasyon indeksleri incelenmiştir. M2 ile M3 ile M5 ile M6 maddelerine ilişkin hata terimleri (e2-e3 ve e5-e6) arasında ilişki tanımlanması önerilmiştir. Yapılan modifikasyon işlemleri sonrasında modelin iyileşme sağladığı görülmüştür. Modele ilişkin uyum iyiliği indeksleri sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. PAYE-Ö'ye ilişkin uyum iyiliği indeksleri sonuçları.

Uyum İndeksleri	χ^2/df	RMSEA	SRMR	RMR	NNFI (TLI)	CFI	GFI	AGFI
Model Sonuçları	3.36	0.11	0.06	0.06	0.83	0.90	0.95	0.89
Modifikasyon Sonrası Model Sonuçları	1.17	0.03	0.03	0.03	0.98	0.99	0.98	0.96

Kaynak: Kline, 2011; Seğer, 2015.

Tablo 3'te görüldüğü üzere, önerilen modifikasyonlar sonrasında oluşan uyum iyiliği indeksleri $\chi^2/df = 1.17$, RMSEA = 0.03, SRMR = 0.03, RMR = 0.03, TLI = 0.98, CFI = 0.99, GFI = 0.98, AGFI = 0.96 olarak bulunmuştur. PAYE-Ö'nün tek boyutlu ve 6 maddeli yapısının mükemmel düzeyde uyum iyiliği değerlerinin olduğu belirtilebilir.

PAYE-Ö'nün yapı geçerliğini ortaya koyabilmek için ikinci olarak iç tutarlılık katsayıları ve %27 alt-üst gruplar farkları analiz edilmiştir. PAYE-Ö'nün güvenilirlik analizleri çerçevesinde Cronbach alpha (α) ve McDonald's omega (ω) güvenilirlik katsayıları ve %27 alt-üst gruplar için bağımsız grup t-testi analizleri incelenmiştir. PAYE-Ö'nün güvenilirlik sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. PAYE-Ö'nün güvenilirlik analizi sonuçları.

Maddeler	M	SS	Madde-Toplam Korelasyonları	Madde Çıkarıldığında Cronbach' α	%27 Alt-Üst Grup t- testi Sonuçları
M1	1.54	0.79	0.46	0.67	-10.15*
M2	1.71	0.90	0.43	0.68	-9.89*
M3	2.44	1.03	0.41	0.68	-11.99*
M4	1.88	0.92	0.62	0.62	-15.25*
M5	1.59	0.87	0.42	0.68	-8.506*
M6	2.14	0.99	0.35	0.70	-9.83*

$\alpha = 0.71$, $\omega = 0.70$

*p < .001, α = Cronbach Alpha, ω = McDonald's Omega

Tablo 4'te görüldüğü üzere, PAYE-Ö'ye ilişkin madde-toplam korelasyonları 0.35 ile 0.61 arasında değer almaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları $\alpha = 0.71$ ve $\omega = 0.70$ olarak saptanmıştır. Alt (n= 57) ve üst grup (n= 57) ortalamaları arasındaki farka ilişkin madde analizi sonucunda t-testi değerlerinin -11.99

ile -9.89 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Bunun sonucunda %27 alt ve üst grup ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür ($p < 0.001$). Bu bağlamda, PAYE-Ö'nün ayırt edici özelliğe sahip olduğu söylenebilir.

3.2. Ölçüt Geçerliliği

PAYE-Ö'nün uygunluk geçerliliğini test etmek için Sürekli Umut Ölçeği ile ilişkisi incelenmiştir. PAYE ile sürekli umut arasındaki ilişkiyi ifade eden sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. PAYE ile sürekli umut arasındaki korelasyon sonuçları.

Değişkenler	En düşük değer	En yüksek değer	ORT.	SS	Çarpıklık	Basıklık	1
1. PAYE	5.00	20.00	9.60	3.40	0.55	-0.22	
2. Sürekli Umut	7.00	35.00	24.56	6.21	-0.29	-0.16	-0.25*

* $p < 0.01$

Tablo 5'te görüldüğü gibi, PAYE ve Sürekli Umut ölçeklerin puanlarının normal aralıkta olduğu görülmektedir. PAYE ile Sürekli Umut arasında negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -0.253$, 95% GA = [-0.339, -0.163], $p < .001$). Özel olarak, PAYE arttıkça sürekli umut düzeyinin azaldığı belirtilebilir.

3.3. Yordama Geçerliliği

PAYE-Ö'nün yordama geçerliliğini test etmek için günlük amaçlar ve yaşamda anlam değişkenleri ile ilişkileri incelenmiştir. Değişkenler arasındaki korelasyon sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. PAYE, günlük amaçlar ve yaşamda anlam arasındaki ilişkiler.

Değişkenler	ORT.	SS	Çarpıklık	Basıklık	1	2	3
1. PAYE	9.60	3.40	0.55	-0.22	-		
2. Günlük Amaçlar	39.14	10.28	-0.13	-0.06	-0.14*	-	
3. Yaşamda Anlam	46.23	12.12	-0.02	-0.55	-0.21*	0.64*	-

* $p < 0.01$

Tablo 6'da değişkenlerin normal aralıkta olduğu görülmektedir. PAYE ile günlük amaçlar arasında ($r = -0.14$, $p < 0.01$) ve PAYE ile yaşamda anlam arasında ($r = -0.21$, $p < 0.01$) negatif ve anlamlı korelasyonlar bulunmuştur. Ayrıca yaşamda anlam ile günlük amaçlar arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = 0.64$, $p < 0.01$). Buna göre günlük amaçlar ve yaşamda anlam azaldıkça PAYE artmaktadır.

PAYE ile günlük amaçlar ilişkisinde yaşamda anlamın aracı rolünü incelemek için bootstrap metodu kullanılmıştır. Bootstrap Analizi Sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. PAYE ile günlük amaçlar ilişkisinde yaşamda anlamın dolaylı rolüne ilişkin sonuçlar

Yol Katsayıları	β	SH	GA Alt Sınırı	GA Üst Sınırı
Doğrudan Etki				
Günlük Amaçlar → PAYE	-0.02	0.02	-0.06	0.02
Toplam Etki				
Günlük Amaçlar → PAYE	-0.06	0.01	-0.10	-0.04
Dolaylı Etki				
Günlük Amaçlar → Yaşamda Anlam → PAYE	-0.05	0.01	-0.07	-0.02

β : Standartlaştırılmış katsayı, SH: Standart hata

Araştırma modelindeki doğrudan etkiler incelendiğinde, günlük amaçların yaşamda anlam üzerindeki etkisi ve yaşamda anlamın PAYE üzerindeki etkisi anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > 0.05$). Ancak günlük amaçların PAYE üzerindeki toplam etkisinin anlamlı olduğu görülmüştür ($p < 0.01$). Ek olarak, günlük amaçların yaşamda anlam aracılığıyla PAYE üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu saptanmıştır ($p < 0.01$). Bu modele göre değişkenlerin PAYE varyansının % 2'sini açıkladığı ve modelin anlamlı olduğu bulunmuştur [$R^2 = 0.06$, $F_{(1, 430)} = 14.86$; $p < 0.001$]. Özetle, günlük amaçlar ile PAYE ilişkisinde yaşamda anlamın aracı rolünün olduğu söylenebilir. Ancak bu sonuç, modelin PAYE

üzerindeki etkisinin oldukça sınırlı olduğunu ve muhtemelen model dışındaki başka değişkenlerin modele dâhil edilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

4. TARTIŞMA

Pasif yaşantı kavramı, gençlerde sıklıkla görülen çalışmamayı, mücadele etmemeyi, rekabet etmemeyi, kimi zaman çaresizliği ve genel kabul olarak vazgeçmeyi veya pes etmeyi ifade etmektedir (Zhang & Li, 2023). PAYE içerisinde umutsuzluğu, amaçsızlığı, eylemsizliği, çabasızlığı, çalışmaya ve ilerlemeye karşı isteksizliği ve tembelliği barındıran olumsuz bir durumdur (Chen & Cao, 2021; Qin & Dai, 2022; Wei & Wang, 2022). PAYE'nin gençlerin önemli bir kısmında görüldüğü ve gittikçe arttığı belirtilmektedir (Zhang & Li, 2023). PAYE'nin genç yetişkinlerde artması, önemli bir sorun olarak göze çarpmaktadır. Bu doğrultuda mevcut çalışmada PAYE-Ö'nün yapı geçerliği sınanmış ve 6 maddelik orijinal form doğrulanmıştır (Baumgartner & Homburg, 1996; Browne & Cudeck, 1993; Marsh vd., 2006). Tabachnick ve Fidell'in (2013) kriterleri doğrultusunda tüm maddelerin madde faktör yüklerinin kabul edilir seviyede olduğu söylenebilir. Ancak madde 6'nın istenilen sınırların hemen üstünde olması bir zayıf nokta olarak değerlendirilebilir. Özetle, PAYE-Ö'nün 6 maddeli model uyumunun mükemmel düzeyde olduğu söylenebilir.

PAYE-Ö'nün güvenirlik çalışmaları için Cronbach α ve McDonald's ω iç tutarlılık katsayıları ile %27 alt-üst gruplar arası bağımsız örneklem t-testi analiz sonuçları hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayılarının (Cronbach α ve McDonald's ω) yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. %27 alt-üst gruplar t-testi değerlerinin ise istatistiksel açıdan anlamlı farklılığa işaret ettiği belirlenmiştir. Taber'e (2018) göre Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısının 0.70 üstü olması iyi olarak nitelendirilirken, Hair vd.'ne (2019) göre McDonald's ω iç tutarlılık katsayısının 0.70 üstü olması iyi değere işaret etmektedir. Taber (2018) iki yarı güvenirliği için 0.60 üstünün kabul edilebilir olduğunu vurgulamaktadır. Buna göre PAYE-Ö'nün güvenilir bir ölçme aracı olduğunu söylemek mümkündür.

PAYE-Ö'nün ölçüt geçerliğini belirlemek amacıyla Sürekli Umut Ölçeği ile ilişkisi ele alınmıştır. Analiz sonucunda PAYE-Ö ile Sürekli Umut Ölçeği arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ölçeğin yordama geçerliğini test etmek amacıyla PAYE-Ö'nün günlük amaçlar ve yaşamda anlam ölçekleriyle olan ilişkisi incelenmiştir. PAYE-Ö'nün her iki ölçekle düşük düzeyde ilişkili olduğu ve bu ilişkinin yönünün ise negatif olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lu vd. (2023) pasif yaşantı eğiliminin temel psikolojik ihtiyaç doyumu, mutluluk indeksi ve olumlu duygulanım ile negatif ilişkilerinin olduğunu raporlamışlardır. Aynı çalışmada olumsuz duygulanım ile pasif yaşantının pozitif yönlü bir ilişkisinin olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen sonuçların alan yazında desteklendiği görülmektedir. Geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının sonuçları birlikte ele alındığında Türkçe uyarlaması yapılan PAYE-Ö'nün geçerli bir ölçüm aracı olduğu belirtilebilir.

Bu çalışmanın ikinci amacı, günlük amaçlar ile PAYE arasındaki ilişkide yaşamda anlamın dolaylı rolünü incelemektir. Araştırma sonuçları, PAYE ile hem yaşamda anlam hem de günlük amaçlar arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca günlük amaçlar ile PAYE arasındaki ilişkide yaşamda anlamın aracı rolünün olduğu görülmüştür. PAYE-Ö'nün orijinal hali 2023 yılında geliştirilmiştir ve bu kavram alan yazında yenidir. Alan yazın incelendiğinde PAYE'nin günlük amaçlarla veya yaşamın anlamıyla birlikte ele alındığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum, mevcut araştırmanın özgün katkısını vurgulamaktadır. Lu vd. (2023) tarafından gerçekleştirilen ölçek geliştirme çalışmasında, PAYE'nin mutluluk indeksi, olumlu duygular, olumsuz duygular ve temel psikolojik ihtiyaçlar ile olan ilişkisi de incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre PAYE, temel psikolojik ihtiyaç doyumuyla ve mutluluk indeksiyle negatif yönde orta düzeyde, olumlu duygularla negatif yönde düşük düzeyde ve olumsuz duygularla ise pozitif yönde düşük düzeyde ilişkili bulunmuştur. PAYE'nin kavramsal olarak olumsuz bir yaşam algısını temsil ettiği, buna karşın günlük amaçlar ve yaşamda anlam gibi değişkenlerin olumlu psikolojik yapılar olduğu dikkate alındığında, bu değişkenler arasındaki negatif yönlü ilişkilerin kuramsal olarak beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir.

PAYE'nin temel özellikleri arasında geleceğe yönelik güven eksikliği, yaşam amacının belirsizliği ve zorluklardan kaçınma eğilimi gibi unsurlar yer alır (Lu vd., 2023, 2024). Bu özellikler, özellikle NEET

gençlerin iş gücü piyasasına entegrasyonunu zorlaştıran faktörlerden biri olarak değerlendirilebilir. NEET gençler, eğitim ve istihdam süreçlerinden uzak kaldıkça, PAYE eğilimleri güçlenebilir. Ayrıca bireyler çaba göstermeme, sadece durumu idare etme ve ilerlemeyi düşünmeme gibi davranışlar da sergileyebilirler (Afyonoglu vd., 2024 ; Lu vd., 2023, 2024). Bu bağlamda, PAYE ve NEET değişkenleri birbirini besleyen iki süreç olarak değerlendirilebilir. PAYE'nin bireylerin motivasyon kaynaklarını zayıflatması, NEET durumunun sürmesine neden olabilir. Ayrıca NEET durumunda kaldıkça da bireyler PAYE sergileyebilirler.

4.1. Sınırlılıklar ve Gelecek Çalışmalar için Öneriler

Bu çalışmanın birkaç sınırlı yönünün olduğu ifade edilebilir. Ölçme aracının öz bildirimi esas alması yönüyle yanlılığa sebebiyet verebilme ihtimali bulunmaktadır. Bu çalışmanın genç yetişkinlerde kesitsel olarak yürütülmesi ve test-tekrar test güvenirliğinin yapılmamış olması da sınırlılık olarak görülebilir. Çalışmanın örneklemindeki genç yetişkinler 18-25 yaş aralığındadır. Genellenebilir sonuçlar elde etmek için farklı yaş dilimleri ve yerleşim birimlerinde yaşayan genç yetişkinler dahil edilebilir. Bu çalışmada uygunluk geçerliği sağlanmış olmasına rağmen, ilerleyen çalışmalarda benzer ve zıt ölçüm araçlarının birlikte kullanılması kapsamlı kanıtlar sağlayabilir. Ayrıca tutarlılığı daha iyi sağlamak üzere araştırmacıların test-tekrar test güvenirlik analizini yapmaları önerilebilir. Bu çalışmadaki veriler çevrimiçi araçlar kullanılarak toplanmıştır. İlerleyen çalışmalarda veri kalitesinin daha iyi sağlanması için verilerin yüz yüze toplanmasında yarar bulunmaktadır. Son olarak, kullanılan ölçek maddelerinin kültürel uygunluğu geçerlik çalışmasıyla desteklenmiş olsa da bazı maddeler katılımcıların kültürel bağlamında farklı şekilde yorumlanabilir.

5. SONUÇ

Bu çalışmada, 6 maddelik PAYE-Ö'nün tek faktörlü yapısı Türk genç yetişkin örnekleminde doğrulanmıştır. Ölçeğin Türkçe uyarlamasının genç yetişkinlerin PAYE'yi ölçmeyi amaçlamak için güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu ortaya koymaktadır. Ölçüm aracından alınabilecek ortalama üstü puanlar, PAYE'nin artmasına ve iş aramaya yönelik çabalamamaya işaret etmektedir. Sürekli umut, yaşamda anlam ve günlük amaçların düzeyi azaldıkça PAYE'nin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca günlük amaçlar ile PAYE ilişkisinde yaşamda anlamın dolaylı etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. PAYE-Ö, Türkiye'deki genç yetişkinlerin iş gücü piyasasına katılım konusundaki eğilimlerini ve istihdam arayışından vazgeçme durumlarını değerlendirmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilir. PAYE-Ö, genç yetişkinlerin kariyer gelişimi kapsamında rekabet etmekten ve iş aramaktan vazgeçmeyi ölçmek için grup rehberliği veya grupla psikolojik danışma çalışmalarında kullanılabilir.

Beyan ve Açıklamalar

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduğunu kabul etmektedirler.
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Afyonoğlu, M.F., Yiğit, R.R., Mısırlı, G.N., & Bilgin, Ö. (2024). Social work graduates as youth not in education, employment, or training (NEET) in Türkiye: An intersectional analysis. *Journal of Social Service Research*, 50(3), 494-517. <https://doi.org/10.1080/01488376.2024.2337931>
- Aktu, Y. (2016). Levinson'un kuramında ilk yetişkinlik döneminin yaşam yapısı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 8(2), 162-177. <https://doi.org/10.18863/pgy.12690>
- Asgari, Y., & Ricciardelli, L. A. (2013). Depression in the community setting: Development and initial validation of the Daily Goals Scale. *Clinical Psychologist*, 17(3), 106-114. <https://doi.org/10.1111/cp.12011>

- Bakioğlu, F., & Eraslan-Çapan, B. (2015). Günlük amaçlar ölçeği Türkçe formunun psikometrik özellikleri. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 16, 64-72. <https://doi.org/10.5455/apd.174527>
- Baumgartner, H., & Homburg, C. (1996). Applications of structural equation modeling in marketing and consumer research: A review. *International Journal of Research in Marketing*, 13(2), 139-161. [https://doi.org/10.1016/0167-8116\(95\)00038-0](https://doi.org/10.1016/0167-8116(95)00038-0)
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. K. A. Bollen, & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (s. 136-162). Sage.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, O., Karadeniz, S. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (24th ed.). Pegem.
- Chen, Y., & Cao, Y. (2021). "Lying flat": Emergence, formation mechanisms and social consequences. *Fujian Tribune*, 9, 182-193. Erişim adresi: <https://caod.oriprobe.com/issues/2065118/toc.htm>
- Chen, Y., & Zhang, L. (2023). A study of the Internet buzzword "lying flat". *Sinogram Culture*, 07, 134-136. <https://doi.org/10.14014/j.cnki.cn11-2597/g2.2023.07.031>
- Cohen, J. (2016). A power primer. E. Kazdin (Ed.), *Methodological issues and strategies in clinical Research* (4th ed., s. 279-284). APA.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları* (5th ed.). Pegem.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of Research in Personality*, 19(2), 109-134. [https://doi.org/10.1016/0092-6566\(85\)90023-6](https://doi.org/10.1016/0092-6566(85)90023-6)
- Demir, R., & Murat, M. (2017). Öğretmen adaylarının mutluluk, iyimserlik, yaşam anlamı ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 7(13), 347-378. <https://doi.org/10.26466/opus.347656>
- Demirbaş-Çelik, N. (2016). Üniversite öğrencilerinin yaşamda anlam ve yaşam amaçları arasındaki ilişki. *Mediterranean Journal of Humanities*, 6(1), 133-141.
- Eisele, G., Vachon, H., Lafit, G., Kuppens, P., Houben, M., Myin-Germeys, I., & Viechtbauer, W. (2020). The effects of sampling frequency and questionnaire length on perceived burden, compliance, and careless responding in experience sampling data in a student population. *Assessment*, 29(2), 136-151. <https://doi.org/10.1177/1073191120957102>
- Ekşi, H., Şahin, Y., Akça Koca, D., Eminoğlu, Z., & Ekşi, F. (2022). A bridge from will to authenticity: The role of meaning. *Current Psychology*, 42(18), 15090-15098. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-02744-5>
- Frankl, V. E. (2016). *İnsanın anlam arayışı* (S. Budak, Çev.). Okyanus.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2019). *Multivariate data analysis* (8th ed.). Cengage Learning.
- Hedayati, M. M., & Khazaei, M. M. (2014). An investigation of the relationship between depression, meaning in life and adult hope. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 114, 598-601. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.753>
- Hayes, A. F. (2018). Partial, conditional, and moderated mediation: Quantification, inference, and interpretation. *Communication Monographs*, 85(1), 4-40. <https://doi.org/10.1080/03637751.2017.1352100>
- Gürbüz, S. (2019). *AMOS ile yapısal eşitlik modellemesi*. Seçkin.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). Guilford Press.
- Lin, L., & Gao, Y. (2021). Lying-flat youth: A structural dilemma explanation. *China Youth Study*, 10, 78-84. <https://doi.org/10.19633/j.cnki.11-2579/d.2021.0152>

- Lu, H., Hou, J., Huang, A., Wang, J., & Kong, F. (2023). Development and validation of the “lying flat” Tendency Scale for the youth. *Behavioral Sciences*, 13(11), 915. <https://doi.org/10.3390/bs13110915>
- Lu, H., Hou, J., Wang, J., & Kong, F. (2024). Antidote or poison: The relationship between “lying flat” tendency and mental health. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 1–21. <https://doi.org/10.1111/aphw.12556>
- Marsh, H. W., Hau, K.-T., Artelt, C., Baumert, J., & Peschar, J. L. (2006). OECD's brief self-report measure of educational psychology's most useful affective constructs: Cross-cultural, psychometric comparisons across 25 countries. *International Journal of Testing*, 6(4), 311-360. https://doi.org/10.1207/s15327574ijt0604_1
- Qin, X., & Dai, Y. (2022). “Involution”, “Buddhist” to “lying flat”—cultivating the spirit of youth struggle from the changes of social mentality. *China Youth Study*, 2, 5-13. <https://doi.org/10.19633/j.cnki.11-2579/d.2022.0018>
- Ryan, R. M., Ryan, W. S., Di Domenico, S.I., & Deci, E. L. (2019). The nature and the conditions of human autonomy and flourishing: self-determination theory and basic psychological needs. R. M. Ryan (Ed.), *The Oxford handbook of human motivation* (pp. 88-110). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190666453.013.6>
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equationmodels: Tests of significance and descriptive goodness of fit measures. *MPR-Online*, 8(2), 23- 74. <https://doi.org/10.23668/psycharchives.12784>
- Seçer, İ. (2015a). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Anı.
- Seçer, İ. (2015b). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi: Analiz ve raporlaştırma*. Anı.
- Seligman M.E.P., & Csikszentmihalyi M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist* 55/1 (2000) 5-14. <https://doi.org/10.1037//0003-066X.55.1.5>
- Song, D., & Bie, Y. (2022). The nature, harms, and transcendence of “low-desire Lying Flat-ism”: based on the analytical perspective of contemporary youth’s multiple needs. *China Youth Study*, 2, 22-29. <https://doi.org/10.19633/j.cnki.11-2579/d.2022.0028>
- Steger M. F., Frazier P., Oishi S., & Kaler M. (2006). The meaning in life questionnaire: Assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology* 53/1 80-93. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.53.1.80>
- Steger, M. F., Kashdan, T. B., Sullivan, B. A., & Lorentz, D. (2008). Understanding the search for meaning in life: Personality, cognitive style, and the dynamic between seeking and experiencing meaning. *Journal of Personality*, 76, 199–228. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2007.00484.x>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2019). *Using multivariate statistics* (7th ed.; pp. 481–498). Pearson Education.
- Taber, K. S. (2018). The use of Cronbach's Alpha when developing and reporting research instruments in science education. *Research in Science Education*, 48(6), 1273-1296. <https://doi.org/10.1007/s11165-016-9602-2>
- Tarhan, S., & Bacanlı, H. (2015). Sürekli Umut Ölçeği’nin Türkçe’ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness ve Well-Being*, 3(1), 1-14.
- Wei, D., & Wang, Y. (2023). “Involution” versus “lying flat”, discourse representation and behavioral performance of contemporary youth: A study based on rootedness theory. *Youth Adolescent Studies* 1, 51-64. <https://doi.org/10.16399/j.cnki.qsnvj.2023.01.007>
- Weiss, M. R., Amorose, A. J., & Kipp, L. E. (2012). Youth motivation and participation in sport and physical activity. In R. M. Ryan (Ed.), *The Oxford handbook of human motivation* (1st ed., pp. 520-553). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780195399820.013.0029>

- Xin, T., & Jian, L. (2024). "Lying flat": Chinese youths' resistance to overwork and the practice of stratification. *Youth and Globalization*, 5(2), 231-251. <https://doi.org/10.1163/25895745-05020002>
- Yalçiner, B., & Şimşir, Z. (2024). Eğitim fakültesi mezunlarında umut ve yaşamda anlam arasındaki ilişki: Azmin aracı rolü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 14(1), 55-65. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1302467>
- Zhang, Z., & Li, K. (2023). So you choose to "Lie flat?" "Sang-ness," affective economies, and the "lying flat" movement. *Quarterly Journal of Speech*, 109(1), 48-69. <https://doi.org/10.1080/00335630.2022.2143549>
- Zheng, X., Jing, C., Liu, Y., & Zhang, Y.-Y. (2023). Why are people 'lying flat'? Personal relative deprivation suppresses self-improvement motivation. *British Journal of Social Psychology*, 62, 932–948. <https://doi.org/10.1111/bjso.12611>

Ek 1. Pasif Yaşantı Eğilimi Ölçeği (PAYE-Ö)

	Bana hiç uygun değil	Bana biraz uygun	Bana uygun	Bana tamamen uygun
1. Bir yaşam amacım olmadığı için hiçbir şey yapmıyorum.	1	2	3	4
2. Kişisel çabalarım ile herhangi bir şeyi değiştirmenin zor olduğunu düşündüğüm için mücadele etmekten vazgeçiyorum.	1	2	3	4
3. Üşengeç biriyim.	1	2	3	4
4. Başarmak için çaba gerektiren şeyleri yapmak konusunda isteksizim.	1	2	3	4
5. Yapmam gereken işleri üstünkörü yaparım.	1	2	3	4
6. Hâlimden memnun olduğum için kendimi kanıtlama yarışına girmek istemiyorum.	1	2	3	4

Değerlendirme: Pasif Yaşantı Eğilimi Ölçeği, tek boyutlu ve 6 maddeli bir ölçeğe sahiptir. Ölçekte tersten puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçme aracından en düşük 6 ve en yüksek 24 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, pasif yaşantı eğiliminin arttığının, rekabet etmekten ve iş aramaktan vazgeçildiğinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Not: Ölçeği kullanmak için izin almanıza gerek yoktur. Atıf vererek kullanabilirsiniz.